

1) Sygn. akt X GC 62/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

a.b. Dnia 20 grudnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, X Wydział Gospodarczy

w następującym składzie:

Przewodniczący SSO Leszek Guza

Protokolant Karolina Dudziak

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2019 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa J. W.

przeciwko A. B.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. oddala powództwo;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 15 (piętnaście) zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sędzia Leszek Guza

Sygn. akt **X GC 62/19**

(...)

Powód J. W. wniósł pozew przeciwko pozwanemu A. B. o pozbawienie w całości wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17 kwietnia 2003r. sygn. X GC akt 283/02, któremu to wyrokowi, postanowieniem z dnia 22 marca 2017r w sprawie o sygnaturze akt X GCo 24/17 Sąd Okręgowy w Gliwicach nadał klauzulę wykonalności przeciwko J. W. z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku spadkowego odziedziczonego po M. W. (1). Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że dnia 8 listopada 2016r. pozwany A. B. nabył od J. F. (1) wierzytelność w wysokości 78.805,34 zł wraz z odsetkami i kosztami, przysługującą J. F. (2) wobec powoda J. W., a zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17.04.2003r. sygn. X GC akt 283/02, któremu to wyrokowi, postanowieniem z dnia 22 marca 2017r. Sąd Okręgowy w Gliwicach nadał klauzulę wykonalności przeciwko J. W. z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku spadkowego odziedziczonego po M. W. (1).

Po nabyciu ww. wierzytelności, pozwany podjął kontakt z żoną powoda i jego synem, przedstawiając szereg bardzo szczegółowych informacji na temat działalności gospodarczej powoda sprzed okresu około 10 lat wstecz. Powód wskazał, że pozwany nigdy osobiście nie poznał powoda. Strony były i są dla siebie osobami zupełnie obcymi i nigdy się nie spotkały.

Podobne, szczegółowe informacje pozwany przedłożył do akt kilku postępowań sądowych prowadzonych z udziałem powoda oraz do akt postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym

w Wodzisławiu Śląskim P. S., ul. (...), (...)-(...) W., za sygn. akt KM 635/17 Jednocześnie z pozwanym, podobne działania wobec powoda podjął nabywca innej wierzytelności wobec powoda - D. P., która w postępowaniach sądowych dot. powoda posługuje się pismami o niemal identycznej treści jak pozwany.

Szczegółowa wiedza na temat przeszłości powoda wzbudziły w nim podejrzenia co do prawdziwej tożsamości wierzyciela, który był stroną powołanej i kwestionowanej w niniejszym powództwie umowy cesji z dnia 8 listopada 2016r. Analiza treści powyższych twierdzeń, doprowadziły powoda do wniosku, iż osobą od której pozwany czerpie wiadomości na jego temat jest A. P., pseudonim (...), poszukiwany listem gończym przez Komendę Wojewódzką Policji w Katowicach, Wydział Kryminalny. W ocenie powoda, dowodem potwierdzającym powyższe jest między innymi zbieżność zarzutów wobec powoda, jakimi niegdyś posługiwał się A. P., a w chwili obecnej A. B. i córka A. D. P.. Powód podniósł, że zbieżność tą można stwierdzić przez porównanie treści zawiadomienia o możliwości popełnienia przestępstwa z 30 sierpnia 2010r., złożonego przez A. P. w Prokuraturze Rejonowej w Wodzisławiu Śląskim z treścią korespondencji e-mail kierowanej przez A. B. do powoda, jego syna, małżonki oraz do sądów i komorników sądowych.

Z treści otrzymanych przez powoda wiadomości e-mail oraz obszernych wielostronicowych „opracowań” wynika, iż zamiarem wierzyciela A. B. jest wywołanie u J. W. obawy wyciągnięcia wobec niego odpowiedzialności karnej w przypadku braku porozumienia się z wierzycielem i spłaty nabytej wierzytelności.

Powód w dalszej części uzasadnienia wyjaśnił iż prowadził on niegdyś wraz z nieżyjącą już małżonką M. W. (1) działalność gospodarczą pod firmą (...), następnie - po śmierci małżonki pod firmą (...) nawiązał w drugiej połowie 2008 roku znajomość z A. P. A. P., powód i jego nieżyjąca żona M. W. (1) utrzymywali kontakt przez okres następnych kilku lat, współpracując w związku z prowadzoną przez powoda działalnością. A. P. świadczył na rzecz powoda między innymi usługi doradztwa prawnego jako przedsiębiorca. Współpraca powoda z A. P. zakończyła się po zaistnieniu pomiędzy nimi konfliktu na tle finansowym. A. P. dopuścił się wobec powoda szeregu oskarżeń o działalność, która nigdy nie miała miejsca. W ocenie powoda, A. P. kończąc współpracę z powodem, prawdopodobnie zabrał ze sobą pewną ilość dokumentów, dotyczących prowadzonej przez powoda działalności, jak również dokumentów prywatnych min. dotyczących stanu zdrowia M. W. (1), która w tym okresie zachorowała na nowotwór złośliwy W związku z popełnionymi przestępstwami, A. P. został skazany wyrokiem Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim (sygn.. akt II K 667/11) a przed uprawomocnieniem się wyroku zbiegł z kraju i od tego czasu ukrywa się przed wymiarem sprawiedliwości.

Przeświadczenie, że pozwany działa w porozumieniu z A. P. powód uzyskał w chwili włączenia się do sprawy egzekwowania wierzytelności wobec powoda D. P., córki poszukiwanego A. P.. D. P., podobnie jak A. B. wykupiła wierzytelności wobec powoda, celem prowadzenia wobec niego postępowania egzekucyjnego. Z treści przedłożonej kopii umowy cesji, której stroną jest D. P. wynika, iż jest ona córką A. P.. Fakt współpracy pozwanego i D. P. w ocenie powoda potwierdza również okoliczność, iż pozwany udzielił córce poszukiwanego A. P. pełnomocnictwa do reprezentowania go w postępowaniach sądowych, które złożone zostało do akt sprawy I Co 687/17 przed Sądem Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim.

Powód podniósł ponadto, że w jego ocenie umowa cesji wierzytelności z dnia 8 listopada 2016r. jest nieważna, jako sprzeczna z zasadami współzycia społecznego, ponieważ stanowi jeden z elementów szeroko zakrojonego działania osoby poszukiwanej przez organy ścigania tj. A. P., który za pomocą osób z nim współpracujących - A. B. i D. P. próbuje prowadzić interesy na terytorium Polski, bezprawnie i niezgodnie z zasadami współzycia społecznego wpływając na dłużnika nabytej wierzytelności, wykorzystując do tego rzekome informacje o popełnianych przez dłużnika przestępstwach, kontaktując się z rodziną dłużnika i organami państwowymi, przedstawiając J. W. jako przestępcę, przez co tworzy wokół dłużnika atmosferę ciągłego zagrożenia.

Zdaniem powoda A. P. podejmuje ww. działania z motywacją zarobkową - a zatem ewentualne środki uzyskane od J. W. przez A. B. i D. P. mogą posłużyć na finansowanie dalszej, podobnej działalności. Tym samym cel zawarcia umowy cesji wierzytelności z 8 listopada 2016r. jak i sposób działania wierzyciela oraz metody podejmowane w celu wyegzekwowania należności w ocenie powoda są w całości sprzeczne z zasadami współzycia społecznego tj. z zasadą

uczciwości w obrocie gospodarczym, wyrażającą się między innymi w założeniu, że wierzyciel może egzekwować swoją wierzytelność, ale z zachowaniem przewidzianych przez prawo narzędzi nie zaś próbując wymusić na dłużniku spłatę zadłużenia za pomocą argumentów pozaprawnych lub za pomocą presji wywieranej na członków rodziny. Co więcej sprzeczne z zasadą uczciwości w obrocie gospodarczym jest współdziałanie z ukrywającym się przed wymiarem sprawiedliwości, poszukiwanym przestępcą.

Ponadto powód podniósł rzutów zarzut przedawnienia wierzytelności stwierdzonej skarżonym tytułem wykonawczym. Powód wskazał, że jak wynika z treści tytułu i adnotacji na nim uczynionych, doszło do upływu 10 letniego terminu przedawnienia wierzytelności pomiędzy dwoma, wszczynanymi kolejno postępowaniami egzekucyjnymi.

W odpowiedzi na pozew, odnosząc się do zarzutów powoda, pozwany wskazał, że wierzytelność przysługująca mu względem powoda jest zabezpieczona hipoteką, dlatego też, wbrew twierdzeniom powoda, nie podlega ona 10-letniemu okresowi przedawnienia. Fakt zabezpieczenia hipotecznego wierzytelności na nieruchomości powoda został zapisany w umowie cesji tej wierzytelności.

Pozwany wskazał, że Komornik P. S., jeszcze w 2007 roku prowadził postępowanie wobec M. W. (1) z wniosku poprzedniego wierzyciela- J. F. (1), pod sygn.. akt II KM 1303/03 i prowadził je od co najmniej 2011 roku, co oznacza, że nawet nie upłynął 10-letni okres między zakończeniem jednego, a wszczęciem drugiego postępowania egzekucyjnego, o którym powód wspominał w pozwie. Po śmierci M. W. (1) w 2011r. postępowanie egzekucyjne było zawieszono do 2014r., tj. do czasu przeprowadzenia czynności spadkowych. Pierwszym spadkobiercą został w 2013r. Skarb Państwa, czyli Gmina w H., ponieważ ani powód ani jego syn nie przyjęli spadku obciążonego długami. W październiku 2017r. powód usiłował odkupić od pozwanego tę wierzytelność za kwotę 40 000,00 zł za pośrednictwem syna, który wysłał pozwanemu pocztą wypełnioną umowę kupna- sprzedaży tej wierzytelności.

Ponadto w 2018r. powód za pośrednictwem syna wniósł do Sądu Rejonowego w Kluczborku (sygn.. akt I Co 440/18) powództwo przeciwegzekucyjne przeciwko pozwanemu częściowe pomniejszenie tej spornej wierzytelności o wartość wierzytelności przeciwko J. F. (1) zakupionej w 2018r. przez syna powoda. W ocenie pozwanego, gdyby powód wierzył w przedawnienie się roszczenia, wynikającego z przysługującej pozwanemu wierzytelności, to by nie marnował 9 000,00 zł na zakupienie w 2018r. wierzytelności przeciwko J. F. (1), a także 40 000,00 zł na odkupienie tej wierzytelności. Ponadto pozwany wskazał, że w sprawie prowadzonej przed Sądem Rejonowym w Kluczborku syn powoda dowodzi że przedmiotowa wierzytelność nie jest przedawniona.

Pozwany wskazał także, że bezzasadny jest zarzut powoda, jakoby pozwana i współpracująca z nim wierzycielka tj. D. Ł. (panieńskie P.) mieli wywierać bezprawną presję na powoda za formując zarzuty o uprawianie przestępczego procederu, w celu nakłonienia go do spłaty zobowiązania. Pozwany wskazał, że powód wniósł do Sądu Rejonowego w Wodzisławiu Śląskim (sygn. akt. I C 1765/18, I C 1764/18) dwa pozwy przeciwko swoim wierzycielom wykorzystując do tego swojego syna i domagając się od nich po 10 000,00 zł zadośćuczynienia. W obu pozwach twierdził, że jest na nim wywierana bezprawna presja, w celu spłacenia długów. Oba powództwa zostały oddalone.

Pozwany zaprzeczył także, że współpracuje z A. P..

Sąd ustalił, co następuje:

Sąd Okręgowy w Gliwicach w dniu 17 kwietnia 2003r. w sprawie o sygn. akt X GC 283/02 wydał wyrok w którym zasądził od pozwanej M. W. (1) na rzecz powoda J. F. (1) kwotę 75 805,34 zł z 30% od 14 października 2001 do 14 grudnia 2001r., z 20 % od 15 grudnia 2001r. do 24 lipca 2002r., 1 16% od 25 lipca 2002r. do 31 stycznia 2003r. i 13 % od 1 lutego 2003r. w pozostały zakresie oddalając powództwo. Ponadto Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 3 637,22 zł tytułem kosztów procesu. Postanowieniem z dnia 6 czerwca 2003r. Sąd nadał powyższemu wyrokowi klauzulę wykonalności.

(dowód: Sąd Okręgowy w Gliwicach w dniu 17 kwietnia 2003r. w sprawie o sygn. akt X GC 283/02 wraz z klauzulą wykonalności k. 14- 15)

Na skutek wniosku złożonego przez J. F. (1) w dniu 25 czerwca 2003r. zostało wszczęte przeciwko M. W. (1) postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim pod sygn. akt II KM 1303/03. Od 19 maja 2004r. Komornik prowadził także egzekucję przeciwko mężowi dłużniczki- J. W. na podstawie tytułów wykonawczych Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17 kwietnia 2003r. w sprawie XGC 283/02 oraz Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 29 marca 2004 r. w sprawie o sygn. X GCo 98/03. Postanowieniem Komornika z dnia 7 lipca 2015r. postępowanie zostało umorzone w trybie art. 823 k.p.c. W trakcie postępowania egzekucyjnego wyegzekwowano następujące kwoty: należność główną do kwoty 31 819,65 zł, odsetki do kwoty 14 650,31 zł oraz 1 012,19 zł oraz koszty sądowe do kwoty 3 769,22 zł.

Z wniosku J. F. (1) przeciwko M. W. (1) postępowanie egzekucyjne prowadził także Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Rybniku pod sygn. Km 3583/07. Podczas egzekucji wyegzekwowano od dłużnika odsetki w kwocie 13 054,77 zł

(dowód: akta Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim o sygn. II KM 1303/03, kopia wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17 kwietnia 2003r. w sprawie o sygn. akt X GC 283/02 wraz z adnotacją Komornika w sprawie o sygn.. akt II Km 1303/03 k. 75-76, notatka urzędowa, obliczenia dla sprawy Km 3583/07 oraz karta rozliczeniowa k. 558-562)

Na podstawie umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 8 listopada 2016r. pozwany A. B. nabył od J. F. (1) wymagalną wierzytelność zasądzoną wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17 kwietnia 2003r. sygn. akt X GC 283/02 w wysokości 78.805,34 zł wraz z odsetkami i kosztami, przysługującą J. F. (1) wobec M. W. (1).

Postanowieniem z dnia 22 marca 2017r w sprawie o sygnaturze akt X GCo 24/17 Sąd Okręgowy w Gliwicach nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17 kwietnia 2003r. w sprawie o sygn. akt X GC 283/02, na rzecz następcy prawnego wierzyciela - A. B. przeciwko spadkobiercy dłużnika- J. W. z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku spadkowego odziedziczonego po M. W. (1).

(dowód: kserokopia umowy sprzedaży wierzytelności z dnia 8 listopada (...). k. 10-12, postanowienie Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 22 marca 2017r w sprawie o sygnaturze akt X GCo 24/17 wraz z klauzulą wykonalności k. 16- 17)

Na skutek wniosku złożonego przez A. B. zostało wszczęte przeciwko J. W. postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku pod sygn. akt Km 1617/17. W toku postępowania wyegzekwowano następujące kwoty: 591,64 zł w dniu 21 listopada 2017r., 635,61 zł w dniu 21 grudnia 2017r., 472,03 zł w dniu 21 marca 2018r.

Na wniosek A. B. prowadzone jest także przeciwko J. W. postępowanie egzekucyjne przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim pod sygn. akt Km KM 635/17.

(dowód: pismo Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku k. 552 , zawiadomienie o wszczęciu postępowania egzekucyjnego k. 79)

Pozwany przesyłał do żony powoda- Z. W. oraz syna powoda- R. W. wiadomości e-mail, w których m.in. informował, że jest wierzycielem J. W. oraz przedstawiał informacje na temat działalności powoda, która w jego ocenie jest nielegalna.

(dowód: wydruk wiadomości e-mail do Z. W. oraz R. W. k. 18- 27, zeznania świadków Z. W. oraz R. W. złożone na rozprawie w dniu 31 października 2019r. k.407-408)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o złożone i wskazane powyżej dokumenty oraz zeznania świadków Z. W. i R. W., uznając zgromadzony w ten sposób materiał dowodowy za wystarczający, a przeprowadzone postępowanie dowodowe za pozwalające na wyjaśnienie i rozstrzygnięcie sprawy i nie wymagające uzupełnienia.

Sąd nie znalazł także podstaw, by kwestionować treści dokumentów oraz zeznań świadków zwłaszcza, że ich autentyczność nie była kwestionowana przez strony. Sąd nie dopatrzył się żadnych okoliczności, które pozwoliłyby na podważenie ich wiarygodności i dlatego uwzględnił fakty z nich wynikające w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

W niniejszej sprawie powód domagał się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 17 kwietnia 2003 r. sygn. akt X GC 283/02, któremu w dniu 22 marca 2017 r. w sprawie sygn. akt X GCo 24/17 Sąd Okręgowy w Gliwicach nadał klauzule wykonalności przeciwko J. W. z ograniczeniem jego odpowiedzialności do majątku spadkowego odziedziczonego po M. W. (2) oraz zasądzenia kosztów procesu.

W tym miejscu przypomnieć należy, że zgodnie z art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przyczyną zdarzenia, na którym oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, na zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne, a także na zarzucie potrącenia;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść.

W doktrynie podkreśla się, że celem powództwa opozycyjnego z art. 840 jest pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub w części albo jego ograniczenie, co należy odróżnić od uchylenia postanowienia sądu o nadaniu klauzuli wykonalności.

Weryfikacja postanowienia o nadaniu klauzuli wykonalności niewątpliwie zmierza do zakwestionowania tej klauzuli, jednak może nastąpić tylko poprzez wniesienie zażalenia i z powołaniem się na uchybienia proceduralne w toku postępowania klauzulowego.

Tymczasem powództwo z art. 840, jako środek merytorycznej obrony dłużnika, pozwala na zakwestionowanie wykonalności tytułu wykonawczego w drodze badania zasadności i wymagalności obowiązku objętego tym tytułem i w konsekwencji musi być oparte na przyczynach materialnoprawnych – podstawach wymienionych w pkt 1–3 omawianego przepisu (por. też uchwała SN z dnia 17 kwietnia 1985 r., III CZP 14/85, OSNC 1985, nr 12, poz. 192; wyrok SN z dnia 21 lipca 1972 r., II CR 193/72, OSNC 1973, nr 4, poz. 68; postanowienie SN z dnia 24 sierpnia 1973 r., II PZ 34/73, LEX nr 7295; postanowienie SN z dnia 18 marca 1971 r., I CZ 110/70, LEX nr 6896).

Powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w typowej postaci (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) służy obronie dłużnika przed egzekucją w sytuacji, w której na skutek zdarzeń, do których doszło po powstaniu tytułu egzekucyjnego, względnie po zamknięciu rozprawy, stwierdzone tytułem zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane. W sytuacji, w której tytuł wykonawczy opiera się o prawomocne orzeczenie sądu, powództwo to nie zmierza do podważenia prawidłowości prawomocnego rozstrzygnięcia, stanowi natomiast adekwatny środek obrony, jeżeli tytuł wykonawczy uległ dezaktualizacji na skutek zdarzeń o charakterze następczym (nova producta),

nieobjętych prekluzją wynikającą z prawomocności materialnej orzeczenia, takich jak spełnienie świadczenia, zwolnienie z długu lub przejęcie długu. W takim przypadku, chcąc przeciwdziałać egzekucji, dłużnik powinien skorzystać z akcji opozycyjnej. (V CNP 12/17, Wyrok Sądu Najwyższego, LEX nr 2429626 - wyrok z dnia 10 listopada 2017 r.).

Artykuł 840 § 1 pkt 2 stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Na podstawie regulacji materialnoprawnych w literaturze rozróżnia się zdarzenia zależne od woli stron (np. spełnienie świadczenia, potrącenie) oraz niezależne od woli stron (m.in. przedawnienie roszczenia, niemożność świadczenia wskutek okoliczności, za które dłużnik nie odpowiada – por. np. uchwała SN z dnia 14 października 1993 r., III CZP 141/93, OSNC 1994, nr 5, poz. 102; uchwała SN z dnia 30 lipca 1974 r., III CZP 44/74, OSNC 1975, nr 5, poz. 78).

Omawiany przepis w odniesieniu do orzeczeń sądowych wprowadza prekluzję co do zdarzeń zaszłych przed zamknięciem rozprawy, a zatem zanim jeszcze takie orzeczenie formalnie zostało wydane (zanim powstał tytuł egzekucyjny – por. uwagi do art. 777). Przykładowo, jeżeli pozwany w toku postępowania rozpoznawczego nie podniósł zarzutu przedawnienia (które już wówczas nastąpiło), to na okoliczność tę nie może się powoływać w uzasadnieniu powództwa opozycyjnego.

W przypadku gdy tytułem wykonawczym jest orzeczenie sądowe, dłużnik może oprzeć powództwo opozycyjne na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, lub na zarzucie spełnienia świadczenia, tylko jeżeli zgłoszenie tego zarzutu w sprawie było z mocy ustawy niedopuszczalne. Taki warunek został wprowadzony z dniem 8 września 2016 r., tj. od dnia wejścia w życie noweli z dnia 10 lipca 2015 r. W poprzednim stanie prawnym oparcie powództwa na wskazanych zarzutach było możliwe w sytuacji, gdy zarzut nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie, co stanowiło wyłom od zasady powagi rzeczy osądzonej, obejmującej m.in. okoliczności, które istniały do chwili zamknięcia rozprawy (zob. np. postanowienie SN z dnia 14 marca 2012 r., II CSK 304/11, LEX nr 1170221). Takie rozwiązanie budziło liczne wątpliwości i było krytycznie oceniane w piśmiennictwie.

W wyjątkowych wypadkach zachowanie wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym może stanowić nadużycie prawa (art. 5 k.c.), uzasadniające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności (art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.) (II CSK 664/17, Wyrok Sądu Najwyższego, OSNC2019/7-8/79 - wyrok z dnia 12 września 2018 r.).

W niniejszej sprawie powód domagając się pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności wskazywał na dwie okoliczności. Pierwszą była nieważność umowy cesji wierzytelności, która powód wiązał z faktem rzekomego udziału w niej osoby trzeciej - A. P..

W tym zakresie wskazywał też powód na zachowania wierzyciela, które w jego ocenie uzasadniały pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Drugą ze wskazywanych okoliczności było przedawnienie roszczenia objętego tytułem.

Odnosząc się do zarzutów powoda dotyczących nieważności umowy cesji oraz nagannych zachowań wierzyciela wskazać należy, że w tym zakresie powód nie wykazał żadnych okoliczności, które uzasadniałyby powództwo.

Fakt korzystania przez pozwanego przy nabyciu wierzytelności oraz w toku egzekucji z pomocy osoby trzeciej sam w sobie nie stanowi bowiem o nieważności umowy cesji lub o zaistnieniu okoliczności z art. 840 k.p.c. Podkreślenia zaś wymaga, że w zakresie zarzutu nieważności umowy cesji powód nie wyszedł w swych twierdzeniach ponad wskazywanie faktu udziału w niej tej osoby trzeciej.

Fakt, że osoba ta wcześniej współpracowała z powodem a obecnie pozostaje z nim w konflikcie również nie przesądza o nieważności wskazanej umowy. Powód zaś nie wskazał ani nie wykazał żadnej konkretnej okoliczności wynikającej z tej współpracy lub z obecnego konfliktu a pozwalającej na inną ocenę.

Jeżeli zaś chodzi o zachowanie wierzyciela (lub osoby trzeciej) w toku postępowania egzekucyjnego to jak wyżej wskazano wyjątkowych wypadkach dopuszczalne jest uznanie, że zachowanie wierzyciela w postępowaniu egzekucyjnym może stanowić nadużycie prawa (art. 5 k.c.), uzasadniające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Pamiętać tu jednak należy - na co słusznie wskazał Sąd Apelacyjny w Katowicach w uzasadnieniu swego postanowienia z dnia 13 czerwca 2019 r. - że klauzula generalna niedopuszczalności czynienia ze swego prawa użytku sprzecznego z zasadami współżycia społecznego ma na celu zapobieganie stosowania prawa w sposób prowadzący do skutków nieetycznych lub rozmijających się w sposób zasadniczy z celem danej regulacji prawnej. Jeśli więc uwzględnienie powództwa, zgodnego z literą prawa, powodowałoby skutki rażąco niesprawiedliwe i krzywdzące (summum ius summa iniuria), nie dające się zaakceptować z punktu widzenia norm moralnych i wartości powszechnie uznawanych w społeczeństwie, art. 5 k.c. zezwala na jego oddalenie.

Należy jednak pamiętać, że istotą prawa cywilnego jest ochrona praw podmiotowych, tak więc odmowa udzielenia tej ochrony osobie, która korzysta z przysługującego jej prawa podmiotowego w sposób zgodny z jego treścią, może mieć miejsce zupełnie wyjątkowo i musi być uzasadniona istnieniem szczególnych okoliczności uzasadniających przyjęcie, że w określonym układzie stosunków uwzględnienie powództwa prowadziłyby do skutków szczególnie dotkliwych i nieakceptowanych.

Dlatego wszelkie oceny muszą być w niniejszej sprawie podejmowane z maksymalną ostrożnością przy uwzględnieniu tego, że ewentualna ingerencja w kierunku żądanym przez powoda musi być uzasadniona zupełnie wyjątkowymi okolicznościami.

Przedmiotem niniejszej sprawy jest pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego - wyroku z dnia 17 kwietnia 2003 r., który mimo prowadzonej z niego egzekucji do dnia dzisiejszego nie został wykonany. Ta okoliczność musi być również brana pod uwagę przy ocenie zasadności żądań pozwu.

Wykazywane przez powoda zachowania pozwanego polegające na nawiązywaniu kontaktu z członkami jego rodziny celem wymuszenia na nim wykonania zobowiązań objętych spornym tytułem należy ocenić negatywnie. Jeżeli zachowania te przekraczają ogólnie uznane granice to winny być przedmiotem zgłoszenia przez powoda lub członków jego rodziny właściwym organom.

W niniejszej sprawie jednak należy pamiętać o okolicznościach wskazanych wyżej, w tym przede wszystkim o tym, że odmowa udzielenia ochrony osobie, która korzysta z przysługującego jej prawa podmiotowego w sposób zgodny z jego treścią, może mieć miejsce zupełnie wyjątkowo.

W sytuacji więc gdy pozwany korzysta ze swego prawa do egzekwowania tytułu wykonawczego w sposób zgodny z prawem poprzez prowadzenie postępowania egzekucyjnego to pozbawienie go tego prawa musiałyby być uzasadnione wyjątkowymi okolicznościami, które pozwalałyby uznać, że dalsze jego egzekwowanie prowadziłyby do skutków szczególnie dotkliwych i nieakceptowanych.

Takich okoliczności powód w niniejszej sprawie nie wykazał.

Dlatego Sąd nie podzielił w tym zakresie stanowiska powoda.

Odnosząc się zaś do podniesionego przez powoda zarzutu przedawnienia przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 125 § 1 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia 9 lipca 2018 r. roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo przed sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd, przedawnia się z upływem lat dziesięciu, chociażby termin przedawnienia roszczeń tego rodzaju był krótszy. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenia okresowe należne w przyszłości ulega przedawnieniu trzyletniemu.

Po wskazanym dniu do roszczeń nieprzedawnionych zastosowanie znajduje nowe brzmienie przepisu, które stanowi, iż roszczenie stwierdzone prawomocnym orzeczeniem sądu lub innego organu powołanego do rozpoznawania spraw danego rodzaju albo orzeczeniem sądu polubownego, jak również roszczenie stwierdzone ugodą zawartą przed sądem albo sądem polubownym albo ugodą zawartą przed mediatorem i zatwierdzoną przez sąd przedawnia się z upływem sześciu lat. Jeżeli stwierdzone w ten sposób roszczenie obejmuje świadczenia okresowe, roszczenie o świadczenie okresowe należne w przyszłości przedawnia się z upływem trzech lat.

Zgodnie bowiem z art. 5 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1104) **do** roszczeń powstałych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy i w tym dniu jeszcze nieprzedawnionych stosuje się od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy przepisy ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Jeżeli zgodnie z ustawą zmienianą w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, termin przedawnienia jest krótszy niż według przepisów dotychczasowych, bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy. Jeżeli jednak przedawnienie, którego bieg terminu rozpoczął się przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, nastąpiłoby przy uwzględnieniu dotychczasowego terminu przedawnienia wcześniej, to przedawnienie następuje z upływem tego wcześniejszego terminu.

Ponadto przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 123 § 1 pkt 1 k.c. bieg przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;

Jak zaś stanowi art. 124 k.c. po każdym przerwaniu przedawnienia biegnie ono na nowo. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w sytuacji, w której przerwanie biegu przedawnienia nastąpiło na skutek wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, przedawnienie biegnie na nowo z chwilą zakończenia postępowania klauzulowego. Jeżeli przyczyną przerwania biegu przedawnienia było natomiast złożenie wniosku o wszczęcie egzekucji, a następnie doszło do umorzenia postępowania na podstawie art. 825 § 1 k.p.c., przedawnienie biegnie na nowo z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego. (I CSK 6/17, Wyrok Sądu Najwyższego, LEX nr 2336678 - wyrok z dnia 21 lipca 2017 r.).

Umorzenie postępowania egzekucyjnego z uwagi na jej bezskuteczność powoduje uchylenie dokonanych czynności egzekucyjnych (art. 826 k.p.c.), ale nie niweczy skutku w postaci przerwy biegu przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem egzekucyjnym, do której dochodzi przez skuteczne złożenie wniosku egzekucyjnego (art. 123 § 1 pkt 1 k.c.) (V CSK 484/16, Wyrok Sądu Najwyższego, LEX nr 2305926 - wyrok z dnia 7 kwietnia 2017 r.).

Przenosząc te uwagi na grunt niniejszej sprawy przypomnieć trzeba, iż wyrok stanowiący tytuł którego pozbawienia wykonalności dotyczy pozwu zapadł w dniu 17 kwietnia 2003 r. W dniu 6 czerwca 2003 r. nadano mu klauzulę wykonalności.

Postępowanie egzekucyjne prowadzone przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim pod sygn. akt II Km 1303/03 zostało wszczęte przeciwko M. W. (1) na wniosek złożony w dniu 25 czerwca 2003 r. i toczyło się do dnia 7 lipca 2015 r. kiedy to zostało umorzone.

Co najmniej od 2008 r. w postępowaniu tym uczestniczył powód w niniejszej sprawie.

Postanowieniem z dnia 22 marca 2017 r. wyrokowi nadano klauzulę wykonalności na rzecz pozwanego w niniejszej sprawie a przeciwko powodowi.

Jak więc z powyższego wynika od chwili powstania tytułu egzekucyjnego w żadnym momencie nie upłynęło dziesięć (sześć) lat nieprzerwanego biegu terminu przedawnienia.

Ta okoliczność nie pozwala to na ustalenie, że wierzytelność pozwanego uległa przedawnieniu.

Dlatego zarzut przedawnienia roszczenia pozwanego uznał Sąd za nieuzasadniony.

Biorąc powyższe pod uwagę uznał Sąd, że powód nie wykazał aby w niniejszej sprawie zaszły okoliczności umożliwiające pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności.

Wobec jednak faktu, że z ustaleń Sądu wynika, iż w toku postępowań egzekucyjnych toczonych z objętego sporem tytułu doszło już do wyegzekwowania części należności Sąd z urzędu poddał tę okoliczność badaniu.

Jak bowiem wynika z akt Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku Km 1637/17 w toku postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika przy Sądzie Rejonowym w Wodzisławiu Śląskim Km 1303/03 wyegzekwowano od dłużnika :

- należność główną do kwoty 31 819 , 65 zł,
- odsetki do kwoty 14 650,31 + 1 012 , 19 zł
- koszty sądowe do kwoty 3 769 , 22 zł.

W postępowaniu prowadzonym przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku Km 3593/07 wyegzekwowano od dłużnika :

- odsetki 13 054 , 77 zł.

Fakt wyegzekwowania części należności wynika też z adnotacji na załączonej do akt kopii tytułu.

Ponadto jak wynika z informacji Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Rybniku w sprawie Km 1637/17 (k. 552) w toku postępowania egzekucyjnego wierzycielowi - pozwanemu przekazano kwoty :

- 591,64 zł w dniu 21 listopada 2017 r.
- 635,61 zł w dniu 21 grudnia 2017 r.
- 472,03 zł w dniu 21 marca 2018 r.

Kwoty te jednak nie zostały dotychczas rozliczone, a mogą być zaliczone przez wierzyciela zarówno na poczet roszczenia lub na poczet wydatków zarządcy nieruchomości.

Dokonując oceny wpływu tych faktów na rozstrzygnięcie w sprawie zważył Sąd, że wskazuje się w doktrynie (Marcewicz Olimpia. Art. 840. W: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom II. Art. 730-1217. System Informacji Prawnej LEX, 2019), iż dłużnik traci (...) prawo do wytoczenia (...) powództwa z chwilą wyegzekwowania przez wierzyciela świadczenia objętego tytułem wykonawczym, co nie odbiera mu możliwości poszukiwania sądowej ochrony jego praw w odrębnym postępowaniu (por. wyrok SN z dnia 4 kwietnia 2002 r., I PKN 197/01, Wokanda 2002, nr 12, poz. 27; wyrok SN z dnia 17 listopada 1988, I CR 255/88, LEX nr 8929; wyrok SN z dnia 20 stycznia 1978 r., III CRN 310/77, LEX nr 8055).

W orzecznictwie wskazuje się, iż dłużnik traci możliwość wytoczenia powództwa o pozbawienie lub ograniczenie tytułu wykonawczego wykonalności z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w odniesieniu do już wyegzekwowanego świadczenia. W tej części wykonalność tytułu wykonawczego wygasa na skutek jego zrealizowania. (Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 31 stycznia 2018 r., V ACa 937/17)

Powództwo przeciwegzekucyjne skierowane na pozbawienie lub ograniczenie wykonalności tytułu wykonawczego może być skutecznie wniesione tylko pod warunkiem, że istnieje potencjalna możliwość wykonania tytułu wykonawczego w całości lub w określonej jego części. Dłużnik traci możliwość wytoczenia powództwa opozycyjnego z chwilą wyegzekwowania świadczenia objętego tytułem wykonawczym w całości lub w określonej części w odniesieniu do już wyegzekwowanego świadczenia. Powództwo to jest więc niedopuszczalne w części, w której wykonalność tytułu wykonawczego wygasła na skutek jego zrealizowania. (Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 maja 2014 r. II CSK 79/13).

Dlatego uznał Sąd, że w części w jakiej tytuł wykonawczy został już zrealizowany powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie również z tego tytułu.

Biorąc pod uwagę wszystkie wskazane okoliczności, wobec nie wykazania przez powoda okoliczności z art. 840 k.p.c. powództwo oddalono.

O kosztach procesu orzeczono zgodnie z art. 98 k.p.c. uznając, że powód w całości przegrał proces.

Na zasądzone koszty złożyła się opłata sądowa za wydaną pozwanemu kopię protokołu.

Sędzia Leszek Guza